

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)
z dnia 28 września 2006 r. *

W sprawie C-150/05

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 35 UE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez le Rechtbank 's-Hertogenbosch (Niderlandy) postanowieniem z dnia 23 marca 2005 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 4 kwietnia 2005 r., w postępowaniu:

Jean Leon Van Straaten,

przeciwko

Staat der Nederlanden,

Republiek Italië,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: K. Schiemann, prezes czwartej izby, pełniący funkcję prezesa pierwszej izby, N. Colneric (sprawozdawca), J.N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič i E. Levits, sędziowie,

* Język postępowania: niderlandzki.

rzecznik generalny: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
sekretarz: H. von Holstein,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 4 maja 2006 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu rządu niderlandzkiego przez H.G. Sevenster i D.J.M. de Grave, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu włoskiego przez I. M. Braguglię, działającego w charakterze pełnomocnika, wspieranego przez G. Aiello, avvocato dello Stato,
- w imieniu rządu czeskiego przez T. Bočka, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu hiszpańskiego, przez M. Muñoz Péréza, działającą w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu francuskiego, przez G. de Bergues'a i J.C. Niolleta, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu austriackiego, przez E. Riedla, działającego w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu rządu polskiego, przez T. Nowakowskiego, działającego w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu rządu szwedzkiego, przez K. Wistrand, działającą w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich, przez W. Bogensbergera i R. Troostersa, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 8 czerwca 2006 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 54 Konwencji wykonawczej do układu z Schengen z dnia 14 czerwca 1985 r. między rządami państw unii gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach (Dz.U. 2000, L 239, str. 19, zwanej dalej „KWUS”), podpisanej w dniu 19 czerwca 1990 r. w Schengen (Luksemburg).

- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między J. L. Van Straatenem a Staat der Nerderlanden i Republik Italië w przedmiocie dokonanego przez organy włoskie wpisu w Systemie Informacyjnym Schengen (zwanym dalej „SIS”) dotyczącego skazania go we Włoszech za przemyt środków odurzających, dla celów ekstradycji.

Ramy prawne

Prawo wspólnotowe

- 3 Zgodnie z art. 1 protokołu włączającego dorobek Schengen w ramy Unii Europejskiej, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską na mocy traktatu z Amsterdamu (zwanego dalej „protokołem”), trzynaście państw członkowskich Unii Europejskiej, w tym Republika Włoska oraz Królestwo Niderlandów, jest upoważnionych do ustanowienia między sobą wzmocnionej współpracy w dziedzinach objętych zakresem stosowania przepisów dorobku Schengen, określonych w załączniku do tego protokołu.
- 4 Część tak zdefiniowanego dorobku Schengen stanowi w szczególności Układ między rządami państw unii gospodarczej Beneluksu, Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisany w Schengen w dniu 14 czerwca 1985 r. (Dz.U. 2000, L 239, str. 13, zwany dalej „układem z Schengen”), a także KWUS. Republika Włoska podpisała umowę w sprawie przystąpienia do KWUS w dniu 27 listopada 1990 r. (Dz.U. 2000, L 239, str. 63), a weszła ona w życie w dniu 26 października 1997 r.

- 5 Na mocy art. 2 ust. 1 akapit pierwszy protokołu z chwilą wejścia w życie traktatu z Amsterdamu dorobek Schengen stosuje się bezzwłocznie do trzynastu państw członkowskich wymienionych w art. 1 wspomnianego protokołu.

- 6 Na podstawie art. 2 ust. 1 akapit drugi zdanie drugie protokołu Rada Unii Europejskiej przyjęła w dniu 20 maja 1999 r. decyzję 1999/436/WE, określającą, zgodnie ze stosownymi postanowieniami Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską i Traktatu o Unii Europejskiej, podstawę prawną dla przepisów lub decyzji stanowiących dorobek Schengen (Dz.U. L 176, str. 17). Jak wynika z art. 2 powyższej decyzji w związku z jej załącznikiem A, Rada wskazała artykuły 34 UE i 31 UE, stanowiące część tytułu VI Traktatu o Unii Europejskiej, zatytułowanego „Postanowienia o współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych” jako podstawy prawne art. 54–58 KWUS.

- 7 Te ostatnie artykuły tworzą rozdział 3, zatytułowany „Stosowanie zasady ne bis in idem”, tytułu III „Policja i bezpieczeństwo”.

- 8 Artykuł 54 KWUS stanowi:

„Osoba, której proces zakończył się wydaniem prawomocnego wyroku w jednej Umawiającej się Stronie, nie może być ścigana w innej Umawiającej się Stronie za ten sam czyn, pod warunkiem że została nałożona i wykonana kara lub jest ona w trakcie wykonywania, lub nie może być już wykonana na mocy przepisów prawnych [skazującej] Umawiającej się Strony”.

9 Zgodnie z art. 55 ust. 1 KWUS:

„1. Umawiająca się Strona może w momencie ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia niniejszej Konwencji oświadczyć, że nie jest związana artykułem 54 w jednym lub więcej z poniższych przypadków:

a) jeśli czyny, którego dotyczy zagraniczny wyrok, miały miejsce w całości lub w części na jego własnym terytorium; w tym ostatnim przypadku jednakże wyjątek niniejszy nie ma zastosowania jeśli czyn miał miejsce częściowo na terytorium Umawiającej się Strony, w której wyrok został wydany.

[...]”

10 Artykuł 71 ust. 1 KWUS, którego podstawą prawną są art. 34 UE oraz art. 30 i 31 UE, stanowi:

„1. Umawiające się Strony zobowiązują się, w odniesieniu do bezpośredniego lub pośredniego handlu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi jakiegokolwiek rodzaju, włączając konopie, oraz posiadania takich produktów i substancji dla sprzedaży lub wywozu, do przyjęcia zgodnie z obowiązującymi konwencjami Narodów Zjednoczonych [...], wszelkich niezbędnych środków w celu zapobiegania i karania nielegalnego handlu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi”.

11 Artykuł 95 ust. 1 i 3 KWUS ma następujące brzmienie:

„1. Dane na temat osób poszukiwanych do aresztowania ekstradycyjnego są wprowadzane na wniosek władzy sądowej wzywającej Umawiającą się Stronę.

3. Wezwana Umawiająca się Strona może dodać do pliku danych w swoim krajowym module Systemu Informacyjnego Schengen zastrzeżenie zakazujące aresztowania na podstawie wpisu do czasu usunięcia zastrzeżenia. Zastrzeżenie powinno zostać usunięte nie później niż 24 godziny po wprowadzeniu wpisu, o ile Umawiająca się Strona odmawia dokonania żądanego aresztowania z uwagi na przyczyny prawne lub ze względów praktycznych. W szczególnych sytuacjach, kiedy jest to uzasadnione skomplikowanym charakterem faktów leżących u podstaw wpisu, wyżej wymieniony termin może być przedłużony do jednego tygodnia. Bez uszczerbku dla wprowadzonego zastrzeżenia lub decyzji w sprawie odmowy aresztowania pozostałe Umawiające się Strony mogą dokonać aresztowania żądanego we wpisie”.

12 Artykuł 106 ust. 1 KWUS stanowi:

„Jedynie Umawiająca się Strona wprowadzająca wpis jest upoważniona do modyfikowania, uzupełniania, korekty lub usuwania wprowadzanych danych”.

13 Zgodnie z art. 111 KWUS:

„1. Każda osoba może, na terytorium każdej z Umawiających się Stron, wystąpić do sądów lub organów właściwych na mocy prawa krajowego z żądaniem o dokonanie korekty, usunięcie lub uzyskanie informacji lub uzyskanie odszkodowania w związku z wpisem jej dotyczącym.

2. Umawiające się Strony zobowiązują się do wykonania ostatecznych decyzji podjętych przez sądy lub organy określone w ustępie 1, bez uszczerbku dla postanowień artykułu 116”.

14 Właściwość Trybunału do orzekania w trybie prejudycjalnym w tych sprawach jest uregulowana w art. 35 UE, którego ustęp 3 jest sformułowany następująco:

„Państwo członkowskie, składając oświadczenie na podstawie ustępu 2, wskazuje, że:

[...]

b) każdy sąd tego państwa może zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o rozpatrzenie w trybie prejudycjalnym pytania podniesionego w sprawie toczącej się przed nim i dotyczącego ważności lub wykładni aktu, o którym mowa w ustępie 1, jeżeli sąd ten uzna, że decyzja w tej kwestii jest niezbędna do wydania wyroku”.

- 15 Królestwo Niderlandów złożyło oświadczenie o uznaniu właściwości Trybunału Prna warunkach określonych w art. 35 ust 2 i 3 lit. b) UE (Dz.U. 1997, C 340, str. 308).

Prawo międzynarodowe

- 16 Artykuł 4 protokołu nr 7 do Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., stanowi, co następuje:

„1. Nikt nie może być ponownie sądzony lub ukarany w postępowaniu przed sądem tego samego państwa za przestępstwo, za które został uprzednio skazany prawomocnym wyrokiem lub uniewinniony zgodnie z ustawą i zasadami postępowania karnego tego państwa.

2. Postanowienia poprzedniego ustępu nie stoją na przeszkodzie wznowieniu postępowania zgodnie z ustawą i zasadami postępowania karnego danego państwa, jeśli zaistnieją nowe lub nowo ujawnione fakty lub jeśli w poprzednim postępowaniu dopuszczono się rażącego uchybienia, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy.

3. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie może być uchylone na podstawie artykułu 15 Konwencji”.

- 17 Artykuł 14 ust. 7 Międzynarodowego paktu praw cywilnych i politycznych, który został przyjęty w dniu 16 grudnia 1966 r., a wszedł w życie w dniu 23 marca 1976 r., jest sformułowany następująco:

„Nikt nie może być ponownie sądzony lub ukarany za przestępstwo, za które został uprzednio skazany prawomocnym wyrokiem lub uniewinniony zgodnie z ustawą i zasadami postępowania karnego któregośkolwiek państwa”.

- 18 Artykuł 36 jednolitej konwencji o środkach odurzających, zawartej w Nowym Jorku w dniu 30 marca 1961 r. w ramach Narodów Zjednoczonych, stanowi:

„1. a) Z zastrzeżeniem swych ograniczeń konstytucyjnych każda Strona podejmie takie kroki, które zapewnią, aby uprawa, zbiór, wyrób, sporządzanie wyciągów, przetwarzanie, posiadanie, oferowanie, oferowanie do sprzedaży, rozpowszechnianie, kupno, sprzedaż, dostarczanie na jakichkolwiek warunkach, pośredniczenie, wysyłanie, przesyłanie w tranzycie, przewóz, przywóz i wywóz środków odurzających, sprzeczne z postanowieniami niniejszej konwencji, i wszelkie inne czynności, które w przekonaniu danej Strony mogą być w sprzeczności z postanowieniami niniejszej konwencji, były uznane za przestępstwa karalne, gdy popełniane są umyślnie, i aby poważne przestępstwa podlegały odpowiedniej karze, a w szczególności karze więzienia lub innej karze pozbawienia wolności.

b) [...]

2. Z zastrzeżeniem ograniczeń konstytucyjnych Strony, jej systemu prawnego i prawa wewnętrznego:

- a) i) każde z przestępstw wyszczególnionych w ustępie 1 będzie uważane za przestępstwo odrębne, jeśli zostało popełnione w różnych krajach;

[...]"

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

¹⁹ Z postanowienia odsyłającego wynika, że J.L. Van Straaten w okresie około 27 marca 1983 r. posiadał we Włoszech około 5 kg heroiny, że heroina ta została przewieziona z Włoch do Niderlandów i że w okresie od 27 marca do 30 marca 1983 r. J.L. Van Straaten udostępnił 1000 g z tej partii heroiny.

²⁰ Zainteresowany był ścigany w Niderlandach po pierwsze za sprowadzenie, w dniu 26 marca 1983 r. lub w okresie w pobliżu tej daty, z Włoch do Niderlandów, wspólnie z A. Ylmazem, heroiny w ilości około 5500 g, po drugie za udostępnienie w okresie od 27 marca do 30 marca 1983 r. w Niderlandach 1000 g heroiny i po trzecie za posiadanie w marcu 1983 r. w Niderlandach broni palnej i amunicji. Wyrokiem z dnia 23 czerwca 1983 r. Arrondissementsrechtbank te s'-Hertogenbosch (Niderlandy) uniewinnił J.L. od zarzutu sprowadzenia heroiny uznając, iż czyn ten nie został prawnie i przekonująco udowodniony, a za dwa pozostałe czyny skazał go na karę 20 miesięcy pozbawienia wolności.

- 21 W Włoszech J.L. Van Straaten wraz z innymi osobami był ścigany za posiadanie, w dniu 27 marca 1983 r. lub w okresie w pobliżu tej daty, oraz wielokrotny wywóz, wspólnie z Karakusem Coskunem, do Niderlandów znacznej ilości heroiny, łącznie około 5 kilogramów. Wyrokiem zaocznym Tribunale ordinario di Milano (Włochy) z dnia 22 listopada 1999 r. J.L. Van Straaten został skazany, podobnie jak dwie inne osoby, na karę 10 lat pozbawienia wolności, grzywnę w wysokości 50 000 000 lirów włoskich oraz zwrot kosztów postępowania.
- 22 Postępowanie przed sądem krajowym toczy się między J.L. Van Straatenem a Staat der Nerderlanden i Republiek Italië. Sąd odsyłający stwierdza istnienie wpisu dotyczącego J.L. Van Straatena, którego prawidłowość jest kwestionowana w tym sporze i przeprowadza jego analizę w świetle KWUS. Postanowieniem z dnia 16 lipca 2004 r. do udziału w postępowaniu głównym została wezwana Republiek Italië.
- 23 Przed sądem odsyłającym Republiek Italië zaprzeczyła twierdzeniu J.L. Van Straatena, jakoby na podstawie art. 54 KWUS nie powinien być podlegać ściganiu przez lub w imieniu państwa włoskiego i że wszystkie czynności wykonane w tamtym postępowaniu były niezgodne z prawem. Według Republiek Italië, wyrokiem z dnia 23 czerwca 1983 r., w zakresie, w jakim dotyczył on zarzutu przywozu heroiny, nie rozstrzygnięto w przedmiocie winy J.L. Van Straatena, ponieważ zainteresowany został uwolniony od zarzutu oskarżenia w tym przedmiocie. Zdaniem tego państwa, wobec J.L. Van Straatena nie został wydany wyrok w rozumieniu art. 54 KWUS, obejmujący ten czyn. Ponadto Republiek Italië podniosła, że wskutek złożonego przez nią oświadczenia, o którym mowa w art. 55 ust. 1 initio i lit. a) KWUS nie jest ona związana art. 54 tej konwencji. Zarzut ten został odrzucony przez sąd odsyłający.
- 24 Postanowienie odsyłające nie zawiera innych informacji o naturze postępowania.

- 25 Zdaniem rządu niderlandzkiego wyrok Arrondissementsrechtbank te s'-Hertogenbosch z dnia 23 czerwca 1983 r. został potwierdzony wyrokiem Gerechtshof te 's-Hertogenbosch z dnia 3 stycznia 1984 r., w którym zmieniono kwalifikację drugiego czynu zarzucanego J. L. Van Straatenowi. Sąd ten przyjął kwalifikację czynu jako „umyślne posiadanie w Niderlandach, w okresie od 27 marca do 30 marca 1983 r. lub w okresie zbliżonym do tej daty, około 1000 g heroiny”. Kasacja od tego wyroku, wniesiona przez J. L. Van Straatena, została oddalona wyrokiem Hoge Raad der Nederlanden z dnia 26 lutego 1985 r. Wyrok ten był prawomocny. J.L. Van Straaten odbył wymierzoną mu karę.
- 26 Według tego samego rządu, na wniosek włoskich organów sądowych, w 2002 r. na podstawie nakazu aresztowania wydanego przez prokuraturę w Mediolanie w dniu 11 września 2001 r., dokonano wpisu do SIS w celu aresztowania J.L. Van Straatena dla celów ekstradycji. Królestwo Niderlandów dodało do wpisu zastrzeżenie, o którym mowa w art. 95 ust. 3 KWUS, tak że przedmiotowe aresztowanie nie mogło nastąpić w Niderlandach.
- 27 Po uzyskaniu w 2003 r. informacji o istnieniu tego wpisu, a tym samym o jego skazaniu we Włoszech, J.L. Van Straaten miał zwrócić się w pierwszej kolejności, lecz bezskutecznie, o usunięcie dotyczącego go wpisu w SIS do włoskich organów sądowych. Jak podaje rząd niderlandzki, Korps Landelijke Politiediensten (biuro niderlandzkiej policji państwowej, zwane dalej „KLPD”) pismem z dnia 16 kwietnia 2004 r. poinformowało J.L. Van Straatena, że ponieważ nie było organem dokonującym wpisu, nie jest również — zgodnie z art. 106 KWUS — uprawnione do jego usunięcia z SIS.
- 28 J.L. Van Straaten zwrócił się następnie do sądu odsyłającego ze skargą mającą na celu zobowiązanie właściwego ministra lub KLPD do usunięcia jego danych osobowych z rejestru policyjnego. postanowieniem z dnia 16 lipca 2004 r. sąd ten stwierdził, że zgodnie z art. 106 ust. 1 KWUS do wnioskowanego przez J. L. Van Straatena usunięcia danych uprawniona jest wyłącznie Republika Włoch. W tym stanie rzeczy

sąd odsyłający uznał, że wniesiona skarga jest skargą o zobowiązanie Republiki Włoch do usunięcia spornych danych. W konsekwencji ta ostatnia zosłała wezwana do udziału w postępowaniu przed sądem krajowym.

29 Sąd odsyłający stwierdził następnie, że na podstawie art. 111 ust. 1 KWUS J.L. Van Straaten może wystąpić do sądu właściwego na mocy prawa niderlandzkiego ze skargą na dokonanie przez Republikę Włoch, wpisu dotyczących go danych do SIS. Według tego sądu, na podstawie art. 111 ust. 2 Republiki Włoch byłaby zobowiązana do wykonania prawomocnego orzeczenia sądu niderlandzkiego rozstrzygającego taką sprawę.

30 W tych okolicznościach Rechtbank 's-Hertogenbosch postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Co należy rozumieć pod pojęciem »ten sam czyn« w rozumieniu art. 54 Konwencji Wykonawczej do Układu z Schengen? (Czy stanowi »ten sam czyn« posiadanie w Niderlandach w przybliżeniu 1000 gramów heroiny w okresie od 27 do 30 marca 1983 r. lub około tej daty oraz posiadanie w przybliżeniu 5 kilogramów heroiny we Włoszech dnia 27 marca lub około tej daty, zważywszy na to, że partia heroiny w Niderlandach stanowiła część partii heroiny we Włoszech? Czy stanowi ten sam czyn wywóz do Niderlandów partii heroiny pochodzącej z Włoch oraz przywóz do Niderlandów tej samej partii pochodzącej z Włoch, uwzględniając również i to, iż współoskarżeni z Van Straatenem w Niderlandach i we Włoszech nie wszyscy są dokładnie tymi samymi osobami? Czy ogół czynów polegających na posiadaniu przedmiotowej heroiny we Włoszech, jej wywozie z Włoch i przywozie do Niderlandów oraz jej posiadaniu w Niderlandach stanowi »ten sam czyn«?)

2) Czy należy uznać, iż proces osoby zakończył się wydaniem prawomocnego wyroku w rozumieniu art. 54 Konwencji wykonawczej do Układu z Schengen, jeżeli stwierdzono, iż zarzuty przeciwko tej osobie nie zostały udowodnione w przekonujący i zgodny z prawem sposób i osoba ta została od nich uwolniona na podstawie tego wyroku?».

W przedmiocie dopuszczalności odesłania prejudycjalnego

- 31 Tytułem wstępu należy stwierdzić, że w niniejszej sprawie Trybunał jest właściwy do orzekania w przedmiocie wykładni art. 54 KWUS, ponieważ tryb przewidziany w art. 234 WE stosuje się do odesłania prejudycjalnego z art. 35 UE, z zastrzeżeniem warunków określonych w tym artykule (zob., w tym względzie, wyrok z dnia 16 czerwca 2005 r. w sprawie C-105/03, Pupino, Zb.Orz. str. I-5285, pkt 28) oraz ponieważ Królestwo Niderlandów złożyło oświadczenie w rozumieniu art. 35 ust. 3 lit. b) UE ze skutkiem od dnia 1 maja 1999 r., to jest daty wejścia w życie traktatu z Amsterdamu.
- 32 Rząd francuski wyraża wątpliwości co do dopuszczalności wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, a to z powodu lakoniczności informacji udzielonych przez sąd odsyłający, które jego zdaniem nie pozwalają zrozumieć, jaki jest przedmiot sporu oraz z jakich przyczyn uzyskanie odpowiedzi na przedstawione pytania jest niezbędne.
- 33 W tym zakresie należy przypomnieć, iż wyłącznie do sądu krajowego, przed którym wytoczono powództwo i który musi wziąć odpowiedzialność za wydane w następstwie tego orzeczenie, należy ocena, w świetle okoliczności konkretnej sprawy, zarówno konieczności wydania orzeczenia w trybie prejudycjalnym, w celu umożliwienia mu wydania orzeczenia, jak również znaczenia pytań, które przedkłada on Trybunałowi. (zob. wyroki z dnia 9 marca 2000 r. w sprawie C-437/97 EKW i Wein & Co, Rec. str. I-1157, pkt 52 i z dnia 4 grudnia 2003 r. w sprawie C-448/01 EVN i Wienstrom, Rec. str. I-14527, pkt 74). W konsekwencji w sytuacji, gdy postawione pytania dotyczą wykładni prawa wspólnotowego, Trybunał jest, co do zasady, zobowiązany do wydania orzeczenia.
- 34 Odmowa wydania orzeczenia w przedmiocie pytania prejudycjalnym skierowanego przez sąd krajowy jest dopuszczalna jedynie wówczas, jeżeli widać w sposób wyraźny, że wykładnia prawa wspólnotowego, o którą wnosi sąd krajowy, nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym czy przedmiotem głównego sporu, gdy problem ma charakter hipotetyczny lub też gdy Trybunał nie dysponuje

informacjami w zakresie stanu faktycznego lub prawnego niezbędnymi do udzielenia przydatnej odpowiedzi na pytania, które zostały mu postawione (zob., w szczególności, wyroki z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie C-379/98 PreussenElektra, Rec. str. I-2099, pkt 39, z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie C-35/99 Arduino, Rec. str. I-1529, pkt 25 oraz z dnia 11 lipca 2006 r. w sprawie C-13/05 Chacón Navas, pkt 33, Zb.Orz. str. I-6467).

- 35 W niniejszej sprawie należy stwierdzić, że uzasadnienie postanowienia mimo swej lapidarności i niezbyt czytelnej struktury, zawierają wystarczającą ilość informacji, aby po pierwsze wyłączyć ewentualność, że przedstawione pytania nie mają żadnego związku ze stanem faktycznym czy przedmiotem głównego sporu lub że problem ma charakter hipotetyczny, a po drugie, aby Trybunał mógł udzielić na nie przydatnej odpowiedzi. Z kontekstu postanowienia odsyłającego wynika bowiem, że skarga J.L. Van Straatena ma na celu uzyskanie uchylecia dotyczącego go wpisu do SIS oraz że, zdaniem sądu odsyłającego, skarżący mógłby uzyskać korzystne rozstrzygnięcie jedynie w wypadku, gdyby na podstawie zasady *ne bis in idem*, w trybie art. 54 KWUS, wcześniejsze skazanie go w Niderlandach stało na przeszkodzie objęciu go ściganiem we Włoszech, które to ściganie stanowiło powód rozpatrywanego wpisu.
- 36 Rząd hiszpański stoi na stanowisku, że pytanie pierwsze jest niedopuszczalne. Twierdzi on, że pytanie to dotyczy wyłącznie stanu faktycznego w postępowaniu przed sądem krajowym i że sąd ten w rzeczywistości domaga się od Trybunału zastosowania art. 54 KWUS do okoliczności faktycznych, które legły u podstaw postępowania krajowego.
- 37 W tym zakresie należy przypomnieć, że o ile Trybunał nie jest właściwy, na podstawie art. 234 WE, aby zastosować przepis wspólnotowy w określonym sporze, to jednak może on, w ramach współpracy sądowej ustanowionej w tym postanowieniu, dostarczać sądom krajowym elementów wykładni prawa wspólnotowego, które mogą być im przydatne dla oceny skutków tego przepisu. (wyrok z dnia 5 marca 2002 r. w sprawach połączonych C-515/99, od C-519/99 do C-524/99 i od C-526/99 do C-540/99 Reisch i in., Rec. str. I-2157, pkt 22).

- 38 W pierwszym pytaniu sąd odsyłający wnosi zatem o wykładnię art. 54 KWUS w świetle okoliczności faktycznych, które precyzuje w nawiasie. Nie domaga się natomiast od Trybunału zastosowania tego przepisu do wymienionych okoliczności faktycznych.
- 39 Wynika stąd, że wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym jest dopuszczalny.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

- 40 Poprzez pytanie to sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, jakie są istotne kryteria dla celów zastosowania pojęcia „ten sam czyn” w rozumieniu art. 54 KWUS, z uwzględnieniem okoliczności faktycznych wskazanych w nawiasie.
- 41 W tej kwestii Trybunał wypowiedział się w wyroku z dnia 9 marca 2006 r. w sprawie C-436/04 Van Esbroeck (pkt 27, Zb.Orz. str. I-2333), że z brzmienia art. 54 KWUS, który używa wyrażenia „ten sam czyn”, wynika, że przepis ten dotyczy jedynie spornego czynu jako zdarzenia, wyłączając jego kwalifikację prawną.
- 42 Użyte w tym przepisie wyrazy różnią się od wyrazów zawartych w innych aktach międzynarodowych, które dotyczą zasady *ne bis in idem* (ww.wyrok w sprawie van Esbroeck, pkt 28).

- 43 Zasada *ne bis in idem*, zawarta w art. 54 KWUS oznacza w sposób nieunikniony, że pomiędzy umawiającymi się państwami istnieje wzajemne zaufanie co do systemów sądownictwa karnego i że każde ze wspomnianych państw akceptuje stosowanie prawa karnego obowiązującego w innych umawiających się państwach, nawet gdy zastosowanie własnego prawa krajowego prowadziłyby do innego rozwiązania (ww. wyrok w sprawie *van Esbroeck*, pkt 30).
- 44 Możliwość rozbieżnych kwalifikacji prawnych tego samego czynu w dwóch różnych umawiających się państwach nie może zatem stanowić przeszkody w zastosowaniu art. 54 KWUS (ww. wyrok w sprawie *van Esbroeck*, pkt 31).
- 45 Stanowisko takie znajduje potwierdzenie w celu art. 54 KWUS, którym jest uniknięcie sytuacji, w jakiej osoba, która skorzystała z przysługującego jej prawa swobodnego przepływu osób, byłaby ścigana za te same czyny na terytorium kilku państw członkowskich (ww. wyrok w sprawie *van Esbroeck*, pkt 33 i wymienione w nim orzecznictwo).
- 46 To prawo do swobodnego przepływu jest we właściwy sposób zagwarantowane tylko wówczas, gdy sprawca czynu wie, że po skazaniu i odbyciu kary, ewentualnie prawomocnym uniewinnieniu w państwie członkowskim, może przemieszczać się w ramach obszaru Schengen, nie obawiając się ścigania w innym państwie członkowskim na tej podstawie, że czyn ten stanowi odrębne przestępstwo w porządku prawnym tego ostatniego państwa członkowskiego (ww. wyrok w sprawie *van Esbroeck*, pkt 34).
- 47 Tymczasem z uwagi na brak harmonizacji krajowych systemów prawa karnego kryterium oparte o kwalifikację prawną czynu lub o chroniony interes prawny mogłyby tworzyć tyle przeszkód w zakresie swobody przepływu w ramach obszaru Schengen, ile istnieje systemów karnych w umawiających się państwach (ww. wyrok w sprawie *van Esbroeck*, pkt 35).

- 48 W tych okolicznościach jedynym znaczącym kryterium dla celów stosowania art. 54 KWUS jest kryterium tożsamości zdarzenia, rozumiane jako istnienie całości, na którą składają się nierozdzielnie ze sobą związane konkretne okoliczności (ww. wyrok w sprawie van Esbroeck, pkt 36).
- 49 Co się tyczy przestępstw związanych ze środkami odurzającymi, nie jest wymagane, aby ilości narkotyków lub osoby występujące w sprawach w obu państwach członkowskich były tożsame.
- 50 Nie jest zatem wykluczone, by sytuacja, w której taka tożsamość nie występuje, mogła stanowić pewien zespół zachowań, które z uwagi na swą naturę są ze sobą nierozdzielnie związane.
- 51 Ponadto Trybunał orzekł już, że czyn karalny polegający na wywozie i przywozie tych samych środków odurzających ścigany w różnych umawiających się państwach KWUS jest zasadniczo uznawany za „ten sam czyn” w rozumieniu art. 54 (ww. wyrok w sprawie van Esbroeck, pkt 42).
- 52 Jednakże ostateczna ocena w tym zakresie należy, jak słusznie podniósł rząd niderlandzki, do właściwych instancji krajowych, które muszą określić, czy rozpatrywane zdarzenie stanowi całość, na którą składają się zachowania nierozdzielnie ze sobą związane w czasie, przestrzeni, jak i przez swój przedmiot (ww. wyrok w sprawie van Esbroeck, pkt 38).

53 W świetle powyższych rozważań na pierwsze pytanie należy odpowiedzieć, iż wykładni art. 54 KWUS należy dokonywać w następujący sposób:

- decydujące kryterium dla celów zastosowania tego przepisu KWUS stanowi kryterium tożsamości zdarzenia, rozumianego jako istnienie całości, na którą składają się nierozdzielnie ze sobą związane zachowania, niezależnie od kwalifikacji prawnej tych zachowań lub chronionego interesu prawnego;

- co się tyczy przestępstw związanych ze środkami odurzającymi, nie jest wymagane, aby ilości narkotyków lub osoby występujące w sprawach w obu państwach członkowskich były tożsame;

- czyn karalny polegający na wywozie i przywozie tych samych środków odurzających ścigany w różnych państwach umawiających się KWUS jest zasadniczo uznawany za „ten sam czyn” w rozumieniu tego art. 54, przy czym ostateczna ocena w tym zakresie należy do właściwych instancji krajowych.

W przedmiocie pytania drugiego

54 Poprzez pytanie to sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy zasada *ne bis in idem*, zawarta w art. 54 KWUS, stosuje się do orzeczeń organów sądowych umawiającego się państwa, w wyniku których oskarżony zostaje uniewinniony z powodu braku dostatecznych dowodów.

- 55 Z samego sformułowania art. 54 KWUS wynika, że nikt nie może być ścigany w państwie członkowskim za te same czyny, ze względu na które został już „wydany prawomocny wyrok” w innym państwie członkowskim, pod warunkiem że została nałożona i wykonana kara lub jest ona w trakcie wykonywania, lub nie może być już wykonana na mocy przepisów prawnych skazującej Umawiającej się Strony.
- 56 Zdanie nadrzędne wchodzące w skład jedynego zdania tworzącego art. 54 KWUS nie zawiera żadnego odniesienia do treści wyroku, który stał się prawomocny. Dopiero w zdaniu podrzędnym art. 54 KWUS mówi się o skazaniu, wskazując, że w tym przypadku zakaz ścigania karnego jest uzależniony od spełnienia szczególnej przesłanki. Gdyby przepis ogólny zawarty w zdaniu nadrzędnym obowiązywał jedynie w stosunku do wyroków skazujących, zbędne byłoby precyzowanie, że przepis szczególny stosuje się w przypadku skazania.
- 57 Bezsporne jest, że celem art. 54 KWUS jest uniknięcie sytuacji, w której w wyniku skorzystania ze swobody przemieszczania się osoba byłaby ścigana za te same czyny na terytorium kilku państw członkowskich (zob. wyrok z dnia 11 lutego 2003 r. w sprawach połączonych C-187/01 i C-385/01 Gözutok i Brügge, Rec. str. I-1345, pkt 38).
- 58 Gdyby zatem artykuł ten nie stosował się do prawomocnego wyroku uniewinniającego z powodu braku dostatecznych dowodów, zagrożone zostałyby wykonywanie prawa do swobodnego przepływu (zob., podobnie, ww. wyrok w sprawie van Esbroeck, pkt 34).
- 59 Ponadto wszczęcie w innym umawiającym się państwie postępowania karnego o ten sam czyn w przypadku prawomocnego uniewinnienia z powodu braku dostatecznych dowodów stworzyłoby zagrożenie dla zasad pewności prawnej i ochrony uzasadnionych oczekiwań. W rezultacie oskarżony musiałby obawiać się nowego postępowania karnego w innym umawiającym się państwie w sytuacji, gdy ten sam czyn był już przedmiotem prawomocnego wyroku.

- 60 Należy dodać, że w wyroku z dnia 10 marca 2005 r. w sprawie C-469/03 Miraglia (Zb.Orz. str. I-2009, pkt 35) Trybunał orzekł, że zasada *ne bis in idem*, zawarta w art. 54 KWUS, nie znajduje zastosowania do decyzji organów sądowych danego państwa członkowskiego kończących postępowanie bez rozstrzygnięcia merytorycznego w następstwie decyzji prokuratora o zaniechaniu dalszego ścigania karnego wyłącznie z powodu uprzedniego wszczęcia postępowania karnego w innym państwie członkowskim przeciwko temu samemu podejrzanemu za ten sam czyn. Zatem, bez potrzeby rozstrzygania w niniejszej sprawie, czy uwolnienie od odpowiedzialności, które nie wynika z merytorycznej oceny, może wchodzić w zakres stosowania tego artykułu, należy stwierdzić, że uniewinnienie z powodu braku dostatecznych dowodów jest oparte na takiej ocenie.
- 61 W konsekwencji na drugie pytanie prejudycjalne należy odpowiedzieć w ten sposób, że zasada *ne bis in idem*, zawarta w art. 54 KWUS, stosuje się do orzeczenia organów sądowych umawiającego się państwa, na mocy którego oskarżony został prawomocnie uniewinniony z powodu braku dostatecznych dowodów.

W przedmiocie kosztów

- 62 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Wykładni art. 54 Konwencji wykonawczej do układu z Schengen, z dnia 14 czerwca 1985r., między rządami państw unii gospodarczej Beneluxu,**

Republiki Federalnej Niemiec oraz Republiki Francuskiej w sprawie stopniowego znoszenia kontroli na wspólnych granicach, podpisanej w dniu 19 czerwca 1990r. w Schengen, należy dokonywać następujący sposób:

- decydujące kryterium dla celów zastosowania tego przepisu stanowi kryterium tożsamości zdarzenia, rozumianego jako istnienie całości, na którą składają się nierozdzielnie ze sobą związane zachowania, niezależnie od kwalifikacji prawnej tych zachowań lub chronionego interesu prawnego;

  - co się tyczy przestępstw związanych ze środkami odurzającymi, nie jest wymagane, aby ilości narkotyków lub osoby występujące w sprawach w obu zainteresowanych państwach członkowskich były tożsame;

  - czyn karalny polegający na wywozie i przywozie tych samych środków odurzających ścigany w różnych umawiających się państwach jest zasadniczo uznawany za „ten sam czyn” w rozumieniu tegoż art. 54, przy czym ostateczna ocena w tym zakresie należy do właściwych instancji krajowych.
- 2) Zasada *ne bis in idem*, zawarta w art. 54 tej konwencji, stosuje się do orzeczenia organów sądowych umawiającego się państwa, na mocy którego oskarżony został prawomocnie uniewinniony z powodu braku dostatecznych dowodów.

Podpisy